

Agressieve meisjes 12 + Van onderhuids naar op de huid

Pesterij tussen twee meiden escaleert

Een ROC besloot 29 september 800 leerlingen van de afdeling Zorg, Welzijn en Techniek, een half uur eerder naar huis te sturen. Rond kwart over twee werd gemeld dat bij het uitgaan van het college ouders met wapens buiten klaar zouden staan voor een vechtpartij met leerlingen.

"Op maandag is de hele school altijd om drie uur uit. Daarom hebben we besloten de leerlingen eerder te laten gaan en de politie te informeren", zegt locatiedirecteur Zorg en Welzijn. "Het is vrijdag begonnen met een pesterij tussen twee meiden uit het tweede en derde jaar. Ouders en kennissen zijn zich ermee gaan bemoeien. Daardoor is het geëscaleerd."

Bron: Brabants Dagblad, **29-09-2008**

De afgelopen tijd zijn in de pers berichten verschenen over meiden die elkaar op school het leven zuur maken. Zó zuur dat ze elkaar letterlijk in de haren vliegen en/of via mobiele telefoon hulp van buiten inroepen. Dergelijk agressief meidengedrag is een bedreiging voor de individuele veiligheid van betrokken meisjes, maar ook voor die van de vriendinnengroep eromheen, van de klas en soms zelfs van de hele school. Met het oog op schoolveiligheid, vindt Centrum School en Veiligheid (CSV) het tijd om aandacht te besteden aan dit (aloude) verschijnsel van venijnige meiden. In dit informatieblad 'Agressieve meisjes' volgt CSV de lijn van onderhuids meidenvenijn naar meiden die elkaar letterlijk in de haren vliegen.

"He Sas kijk, dat kind van daarnet zit bij ons in de klas", zegt Rosa.

"Die kleren", gniffelt Lidwien, "het lijkt wel een vogelverschrikker."

Sascha steekt haar tong uit naar het meisje.

"Waarom doe je dat nou?", vraagt Rosa. "Ze deed toch aardig"

Sas geeft haar een por in haar zij. "Je bent een watje Roos. Het is een belachelijk type. Maf kind. Als ze maar niet denkt dat ze met ons kan aanpappen."

Uit: *Hoe overleef ik de Brugklas*, Francine Oomen

Ogenschijnlijk zoet

Meisjes zijn, over het algemeen, sterk gericht op (de behoeften van) anderen en op het aangaan en onderhouden van relaties. Als meisjes iets niet bevalt, zoeken ze meestal niet direct de confrontatie, zoals jongens, uit angst om die belangrijke relatie te verspelen. Zij blijven (ogenschijnlijk) zoet! Ze hebben hun eigen alternatieve agressie ontwikkeld. Ze hebben een heel wapenarsenaal: kliekvorming, buitensluiten, negeren, staren, belachelijk maken, roddelen, manipuleren, fluisteren, sms-en, msn-en, negatief commentaar op kleding, kapsel gedrag leveren ...et cetera. Vaak wordt dit bestempeld als 'typisch meidengedrag'. Maar het is een vorm van agressie: subtiele acties gericht op het ondermijnen van de ander. Het is meidenvenijn.

Het voordeel van subtiliteit, is dat meisjes kunnen zeggen: "Ik doe niets, waar maak je nou een punt van?", "Wat is jouw probleem?", "Kun je niet tegen een grapje?". "Je moet niet van die lange tenen hebben!". Kortom ze kunnen net doen of er niets aan de hand is, waardoor ze de relatie niet op het spel zetten.

School kan veiligheid niet garanderen

Een 15-jarige leerlinge van een vo-school is door de schoolleiding naar huis gestuurd, omdat haar veiligheid niet kan worden gegarandeerd. De schoolleiding zegt dat een handgemeen, woensdagmorgen op school, de directe aanleiding was voor het wegsturen van de leerlinge. Ze werd belaagd door een grote groep meisjes. Daar ging een ruzie tussen haar en een klasgenote aan vooraf. De afgelopen dagen was er ook sprake van vervelend msn-verkeer. Volgens de schoolleiding was het wegsturen van het slachtoffer de enige manier om de druk van de ketel te halen. De schoolleiding sluit niet uit dat één of meerdere kwelgeesten op korte termijn geschorst worden. Na gesprekken met de pestende meisjes en hun ouders gaan alle meisjes weer naar school. De school heeft alle partijen laten weten dat pesterijen en geweld absoluut niet worden getolereerd.

Bron: BN De Stem [25-09-2008](#), [28-09-2008](#); Omroep Brabant, [30-09-2008](#)

Relationele agressie - meidenvenijn

Hoewel een 'catfight' pijnlijk is voor alle betrokkenen, is de agressie openlijk en zichtbaar. De school kan hierop direct ingrijpen. Maar een vechtpartij tussen meisjes wordt vaak vooraf gegaan door gedrag onder de radar: venijnige blikken, roddels, sms-/MSN-berichten, kortom meidenvenijn. Amerikaanse auteurs noemen dit meidenvenijn 'alternatieve agressie' in tegenstelling tot directe agressie van vooral jongens. Door dergelijk subtiel meisjesgedrag te benoemen als agressie, krijgt het een veel zwaardere lading. En terecht. Dit meidenvenijn is namelijk niet zo onschuldig als vaak wordt gedacht. Het is een vorm van sociale druk die de dagelijkse schoolgang onveilig maakt.

Ophef over vechtende meiden

Een filmpje waarop scholieren een medescholiere hevig in elkaar trimmen, leidt tot veel commotie. Op het filmpje -dat op internet is geplaatst- kijken tientallen omstanders toe, enkelen moedigen de meisjes aan en filmen het 'meidengevecht'. De twee meisjes die over de schreef gingen, zijn van school gestuurd. Op het filmpje is duidelijk te horen dat de vechtende meisjes aangemoedigd worden door scholieren van de school. Uiteindelijk belandt het slachtoffer op de grond, waar twee meisjes hard op haar in blijven trappen. Pas na een tijdje komen twee leerlingen tussenbeide. Het slachtoffer liep een hersenschudding op.

De schoolleiding stuurde de meisjes van school en kondigde maatregelen aan tegen medescholieren die de meisjes aanmoedigden en filmde zonder in te grijpen. Het incident is inmiddels bij justitie afgedaan met een Haltstraf. Dat kan als verzwarende factor tellen als de meisjes zich eendaags voor de Utrechtse kinderrechtster moeten verantwoorden. De filmende scholier wacht mogelijk ook een straf.

Bron: Utrechts Nieuwsblad [20-03-2006](#)

Schop d'r!

Behalve subtiel meidenvenijn, is op school steeds vaker de fysieke variant zichtbaar. Waar voorheen meisjes ruzieden met woorden en typisch meisjesgedrag, komt nu ook steeds vaker fysiek geweld kijken. De samenleving verhardt en ook de hardheid van meisjes neemt toe, zo blijkt uit [onderzoek](#). Het aandeel van meisjes bij geweld en vernielingen is sinds 1960 verdrievoudigd. En dan gaat het alleen nog maar over de *mean girls* die zijn opgepakt. De groep die weleens om zich heen slaat of leeftijdsgenoten het leven zuur maakt op school of internet, is waarschijnlijk nog veel groter.

Waar komt die sterke stijging vandaan? Lucretia Nauta, senior onderzoeker op de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam legt uit: "Agressief gedrag hoort bij de pubertijd. Dat was bij jongens altijd zo, maar zien we de laatste tijd ook meer bij meisjes. Dat meisjes steeds harder worden zou te maken kunnen hebben met de emancipatie. Ze krijgen tegenwoordig een zelfde soort opvoeding als jongens, doen in veel dingen niet meer onder voor mannen, komen voor zichzelf op." En blijkt uit die onafhankelijkheid zich ook in gewelddadiger, 'mannelijk' gedrag. Bij het gros van de jongeren houdt die agressieve fase op na de puberteit.

Alle reden dus voor scholen voor voortgezet onderwijs om alert te zijn op (in)directe agressie onder meisjes; scholen voor vo zitten vol puber-meisjes!

Schoolacties

Het lijkt wel of ook op scholen vooral aandacht hebben voor ongewenst gedrag van jongens. Jongens overstemmen meisjes, omdat hun agressieve, vernielzuchtige gedrag meer in de gaten loopt op school dan de subtiele agressie van meisjes. Scholen komen pas in actie als meisjes 'gaan matten'. Dat is behoorlijk laat. CSV is van mening dat het onderkennen dat ook meisjes agressief zijn de belangrijkste stap is bij het aanpakken van meidenvrijen op school. En dat deze agressie verschillende vormen kan hebben: openlijk en subtiel (= meidenvrijen). Scholen moeten alle meidenvrijen benoemen en duidelijk maken dat dit niet wordt getolereerd. Bij uitingen van alternatieve agressie van meisjes onderling, zoals negeren, buitensluiten, roddelen of elkaar een slechte naam bezorgen en cetera zou de school onmiddellijk moeten ingrijpen.

Preventie

Preventief kunnen mentoren met hun klas regels opstellen om meidenvrijen te voorkomen:

- **Klassenregels? Grote klasse! Stellingenspel**
- **Klassenregels? Grote klasse! Klassenregels**
- **Leerlingenspel Gedragen Gedrag**

Meidenvrijen blijkt in de praktijk minder voor te komen op scholen die veel aandacht besteden aan **sociale processen** en samenwerking tussen leerlingen bij **opdrachten en projecten**. Ook leerlingen betrekken als **peermentor en peermediator** heeft een gunstig effect op het schoolklimaat. Met name meisjes zijn sterke peermentoren en peermediators gezien hun gerichtheid op anderen. Door bewust gebruik te maken van de positieve sociale talenten van meisjes, valt er voor scholen een wereld te winnen op het gebied van schoolveiligheid.

Meer informatie

- **Meidenvrijen**. Volkskrant 30-08-2008.
- **Interview** met Anke Visser over meidenintimidatie. Radio 1 5-09-2008. (start item op 15 minuten)
- **Elle-girl**, augustus 2008.
- **Boeken- en filmlijst** meidenvrijen voor voortgezet onderwijs PPSI.
- **Boekenlijst** vriendinnenvrijen primair onderwijs PPSI.

Scholing

- **Van queenbee naar zwerm**. Aanpakken van meidenintimidatie. Cursus PPSI.
- **Zo zijn meisjes nu eenmaal**. Bestrijden van meidenintimidatie in de klas. Cursus PPSI.
- **Go girl; klachten over (alternatieve) agressie van kleurige meiden**. Cursus PPSI.